

НАПРЯМ 3. ПЕДАГОГІКА ОЛІМПІЗМУ

ОСОБЛИВОСТІ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Боровець О. В.

*кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри здоров'я людини та фізичної терапії
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Сірман О. В.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри здоров'я людини та фізичної терапії
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Проблема активізації пізнавальної діяльності підлітків є важливим завданням основних гуманітарних наук.

Доведено, що одним з пріоритетних напрямів інформатизації освіти, є використання можливостей нових інформаційних технологій для реалізації ідей розвиваючого навчання, активізації пізнавальної діяльності учнів, підвищення її ефективності й якості [3]. Доведено, що феноменом творчої навчально-пізнавальної діяльності в конкретній галузі педагогічного знання, тобто теорії навчання, є закономірності розвитку особистості вже в процесі навчання.

Педагогічні основи творчої науково-пізнавальної діяльності учнів вивчалися з позицій діяльного підходу до вивчення проблеми розвитку особистості в процесі навчання, що дозволено досліджувати творчу навчально-пізнавальну діяльність через аналіз властивих пізнанню суб'єкт-об'єктивних і суб'єкт-суб'єктивних зв'язків, опосередковане відношення творчої пізнавальної діяльності до «світу особистості», її життєдіяльності в цілому.

Розвитку пізнавальної діяльності може сприяти використання структури навчального матеріалу і спеціально організована взаємодія видів пізнавальної діяльності з опорою на узагальнені наочні орієнтири, визначені педагогічні умови і розроблені адекватні організаційні

форми, методи, прийоми навчання. Пізнавальна діяльність сприяє формуванню світоглядних знань підлітків, яка є найбільш складною синтетичною формою духовного освоєння діяльності. Новизна в поглядах на проблему активізації пізнавальної діяльності учнів визначається соціальними змінами, що відбуваються в державі, які загострюють потребу суспільства в активній особистості. Формування особистості, її якісні зміни проходять в діяльності, зокрема в пізнавальній, в основі якої є співробітництво учнів в головному для них виді діяльності – навчанні [2].

Отже, у формуванні пізнавальної діяльності підлітків застосовуються різноманітні засоби і прийоми. Прийоми можуть бути частковими, узагальненими, складними і застосовуватися в рамках одного предмета, а також бути міжпредметними. Прийоми становлять систему правильних і швидких дій під час розв'язання задач і формують навчальні вміння.

Протягом вивчення проблеми активізації пізнавальної діяльності підлітків зверталась увага на застосування гри, її вивчали як засіб для самовираження, самоствердження, самоаналізу, самовдосконалення підлітків.

Виявлено, що взаємозв'язок, можливість взаємопроникнення і взаємообумовленість гри та свят сприяють створенню передумов для появи такого інноваційного утворення, як пізнавальна гра-свято.

Вірне рішення, коли особливе місце в виховній роботі з дітьми відводять грі. Гра це дійсність, і дійсність цікавіша, ніж та, яка оточує дитину. Цікавіша вона для дитини тому, що є її власним створінням.

Основною особливістю гри є те, що вона є відображенням дітьми оточуючого життя – діяльності людей, їх взаємовідносин, які віддзеркалюються в дитячій уяві.

Велику увагу ролі гри в розвитку дітей приділялось у ХХ столітті психологами, які дійшли висновку про парадокс гри: діючи за методом найменшого опору, дитина привчається діяти за методом найбільшого опору, не звертаючи уваги, як долає перешкоди, які поза грою викликали труднощі.

Доведено, що виховання майбутнього діяча проходить перш за все у грі. Значить гра – це ключ в організації виховання дитини. Гра – це школа підготовки до праці. У грі виробляється спритність, витримка, активність. Гра – це школа спілкування для дитини. Ігри бувають різні: і рольові, і літературні, і рухливі, і дидактичні.

Яка дитина у грі, така вона буде в роботі, коли виросте. Хороша гра схожа на хорошу роботу. Гра привчає дитину до таких фізичних та психічних зусиль, які необхідні для роботи [1]. Ми повинні пам'ятати, що від дитини вимагається не тільки гратися, а й правильно ставитися

до людей. Гра є ефективним засобом формування особистості дитини, її морально-вольових якостей, у грі реалізується потреба до дії у навколишньому світі.

Гра це єдиний спосіб звільнитися від важких обмежень, які накладаються на дитину і необхідно мати сміливість віддаватися грі в цілому. Формуванню пізнавальної діяльності підлітків сприяють прийоми різних видів. Зокрема такі, як предметні специфічні знання, специфічні види діяльності, логічні прийоми-мислення, логічні знання, дидактичні ситуації, участь учнів у спільній продуктивній діяльності в умовах дидактичних ситуацій, фронтальні та індивідуальні бесіди, ознайомлення учнів з сутністю логіко-розумових операцій, прийоми раціональної роботи з навчальним матеріалом, використання експертних оцінок, метод колективної генеральної ідеї, застосування опорних конспектів, умовних позначень, при веденні конспектів, виділення найголовнішого [4].

Таким чином різноманітна інформація краще засвоюється, якщо подається в ігровій формі. В бібліотекознавстві застосовуються різні види ігор: пізнавально-розважальні, ігри значення, літературні, ігри в книжку, ігри пов'язані з телебаченням, шоу-вікторини: «Що, де коли»; «Поле чудес», ділові ігри, ігри лотереї, конкурси, рольові ігри, проте вони не набули широкого застосування у діяльності бібліотек для дітей.

Підтверджено, що формування особистості, її якісні зміни проходять в діяльності. Виявлено, що це така їхня діяльність, в основі якої є співробітництво учнів у головному для них виді діяльності – навчанні, яка спрямована на досягнення загальної для них мети, важливої для кожного учасника діяльності.

Засоби і прийоми активізації пізнавальної діяльності підлітків допомагають виробленню у них прийомів навчальної праці, сприяють розумовому розвитку, ефективному використанню часу, підвищенню якості знань

Література:

1. Антонов Н. Інтеграційна функція навчання.
2. Савчук В. Розвиток пізнавальної діяльності на уроках української мови.
3. Божук С. Психолого-педагогічні умови розвитку пізнавального інтересу молодших школярів.
4. Яновська Т. А. Дидактичні та методичні засоби розвитку мислення молодших школярів в інтегрованому курсі.